

Transparency International Sverige

2014-09-05

Inga krafttag planeras för att bekämpa korruptionen – det visar en enkätstudie som TI Sverige genomfört bland riksdagspartierna

Svenska riksdagspartiers intresse för att ta ett helhetsgrepp för att förebygga och undanröja korruption och verkar tämligen lågt. Detta framgår av den enkät som Transparency International Sverige (TI Sverige) genomfört bland riksdagspartierna under sommaren. I enkäten ombads partierna fritt lista sina prioriterade områden inom korruptionsbekämpning och gavs också möjlighet att svara på specifika frågor inom detta område, t.ex. vad som ytterligare behöver göras för att förebygga korruption vid offentlig upphandling. I samband med utskicket försågs respektive parti med en sammanställning över dess antikorrupsionsarbete under den gångna mandatperioden. Denna sammanställning finns tillsammans med svaren från samtliga partier utom Sverigedemokraterna, som trots upprepande försök till kontakt valde att inte lämna in några svar, fullt tillgängliga på TI Sveriges hemsida (www.transparency.org-se).

Enkätens utformning tog avstamp i de frågor på området som drivits under den gångna mandatperioden. Mandatperiodens positiva milstolpar inom detta område är utvecklingen mot en mer transparent partifinansiering samt ett utökat meddelarskydd. Stegen mot en öppnare partifinansiering utan anonyma bidrag möjliggjordes av en vändning från Moderaterna samt en innovativ lösning från den rödgröna oppositionen. Den springande punkten i lösningen innebär att man drar in det offentliga partistödet för de partier som accepterar anonyma bidrag, vilket i praktiken omöjliggör denna form av finansiering. Utvecklingen på området meddelarskydd angår privatanställda i offentligt finansierad verksamhet där regeringen, efter påtryckningar under lång tid, tillsatte en utredning som föreslår att grundlagsreglerade meddelarskyddet ska gälla även för privatanställda inom välfärdssektorn. Regeringen har inte kommit med en proposition i ämnet ännu.

Ytterligare områden inom vilka förändringar ägt rum gäller ny lagstiftning om mutbrott och ändring av regelverket om offentlig upphandling där Sverige snart har implementerat ett nytt EU-direktiv. Andra behövliga förändringar såsom karenstid för politiker eller andra högt uppsatta offentliga företrädare som påbörjar ny tjänst i privat eller ideell sektor; utvidgad transparens i beslutsfattandet kring krigsmaterielexport samt en samordning av antikorrupsionsarbetet har diskuterats, men inga direkta framåtskridanden har åstadkommit under de gångna fyra åren. Bristen på handling beror sannolikt på både delade meningar mellan, såväl som inom, blocken, men förmodligen också på bristande intresse för ämnets angelägenhet.

TI Sverige har under en längre period noterat ett beklagligt lågt engagemang för antikorrupsionsarbetet och fick ytterligare bekräftelse på detta i svaren på enkäten. Syftet med enkäten var, som bekant, att kartlägga framtida åtaganden och engagemang, men att döma av våra insamlade svar verkar det som att partierna i huvudsak tänker reprisera antikorrupsionsarbetet från förra mandatperioden i den kommande dito. Det finns en

avsaknad på framåttänkande. När partierna beskriver sina framtida intentioner är det väldigt mycket gammal skåpmat som lyfts fram som viktiga frågor.

Några ljuspunkter bör noteras. Socialdemokraterna valde att betona vikten av att särskilt komma åt problemen med utpressning av offentliga beslutsfattare och tjänstemän från den organiserade brottsligheten. Folkpartiet och Miljöpartiet, två partier som drivit frågorna om antikorrupktion i högre utsträckning än sina blockkollegor, lyfter båda ett par föredömliga idéer. Folkpartiet betonar exempelvis vikten av en förstärkning av kommunalrevisionen. TI Sverige anser att det vara nödvändigt att frångå dagens system där partipolitiskt tillsatta revisors självständighet inte sällan ifrågasätts. Man önskar också att diarium och allmänna handlingar skulle vara tillgängliga på nätet i större utsträckning. Miljöpartiet tar även upp vikten av fungerande internkontrollsystem, Vidare önskar MP att stärka öppenheten i den offentliga upphandlingen genom att kräva publicering av upphandlingar och inköp innan inköpet sker. Även Moderaterna föreslår konkreta förslag till effektivisering av den offentliga upphandlingen i form av övergång till elektronisk upphandling. Mest intressant och uppmuntrande är hur som helst MP-förslaget att införa en tillsynsorganisation med helhetsansvar för att bekämpa korrupktion i den statliga sektorn samt att systematiskt kartlägga korrupktionsrisker i offentlig sektor från Socialdemokraterna.

TI Sverige hade gärna sett fler förslag i denna mer omfattande anda. Korrupktion är ett samhällsproblem som inte enbart kan bekämpas med enstaka insatser som meddelandeskydd och partifinansiering. Större grepp måste tas inkl. förebyggande åtgärder och ett mer samlat grepp måste tas genom ett departement får ansvar för en övergripande och samordnad antikorrupktionspolitik¹.

---

¹ Se www.transparency-se.org/TI-Sverige-Positionsapper-Samordnad-antikorrupktionspolitik.pdf